

Flora en Fauna Quicksan

Klapperdijk 24 en 26 te Wapenveld

In het kader van een
bestemmingsplanwijziging

Uitvoering	Ruimte voor Advies - J. Mossink Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen
Opdr.gvr.	Dhr. Visser
Locatie	Klapperdijk 24 en 26 te Wapenveld (gem. Heerde)
Datum	05 oktober 2016
Status	v1

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
2	Wettelijk kader	5
2.1	Flora- en faunawet	
2.2	Natuurbeschermingswet	
2.3	Ecologische hoofdstructuur	
2.4	Rode lijsten	
3	Resultaten	7
3.1	Beschermde gebieden	
3.2	Flora	
3.3	Fauna	
4	Effecten	10
4.1	Beschermde gebieden	
4.2	Flora	
4.3	Fauna	
5	Conclusies en Aanbevelingen	12

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van een ecologische quickscan uitgevoerd aan de Klapperdijk te Wapenveld. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Het laten uitvoeren van een flora en fauna onderzoek heeft als doel om de (mogelijke) effecten van de ingreep op beschermde soorten en gebieden in te schatten. Hierbij voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige een inschatting maakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Het betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of tot een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar en voor licht beschermde soorten 5 jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

De onderzoekslocatie maakt deel uit van de percelen Klapperdijk 24 en 26 in het centrum van Wapenveld. Het terrein bestaat grotendeels uit een parkeerterrein met halfverharding. Daarnaast bevindt zich op de locatie een voormalige werkschuur die gesloopt wordt. Het gedeelte achter Klapperdijk 24 behorend tot het projectgebied is ingericht als tuin en omzoomd door een coniferen haag. De locatie ligt nabij het winkelcentrum binnen de bebouwde kom van het Wapenveld. De toegang tot het perceel ligt aan de Wildekampseweg. Het dorp Wapenveld grenst westelijk aan de Veluwe en oostelijk aan de IJsselvallei, de onderzoekslocatie heeft echter geen binding met deze gebieden.

De voorgenomen ingreep bestaat uit het realiseren van een dubbele woning. Hiertoe zal het onderzoeksgebied geheel heringericht worden.

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.) en een veldbezoek. Op donderdag 29 september 2016 bezocht J. Mossink, ecooloog van bureau Ruimte voor Advies de locatie. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Daarbij is vooral gelet op sporen die op vaste, jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen of groeilocaties duiden van beschermde soorten waarvan het voorkomen in het gebied bekend is (verspreidingsatlassen, websites, eigen kennis). Daarnaast is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden in kaart gebracht. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren is mede ingeschat op basis van de terrein- en habitatkenmerken. Het veldbezoek is uitgevoerd onder bewolkte omstandigheden bij een temperatuur van 16 °C en matige zuidwestenwind, kracht 3.

Afb. 1.1: Globale ligging onderzoeksgebied (rood omlijnd). Bron ondergrond: PDOK.

2

WETTELIJK KADER

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet en Streekplan.

2.1 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van EZ.

Artikel	Omschrijving verbodsbepaling
Art. 8	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Art. 9	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop op sporen van beschermde dieren.
Art. 10	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Art. 11	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
Art 12	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen. In tabel 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen. In tabel 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast. In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Toets	Omschrijving criteria
Lichte toets	1) Doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.
Zware toets	1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk,

met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

In 2009 is de beoordeling van ontheffingen en het gebruik van gedragscodes gewijzigd als gevolg van uitspraken van de Raad van State. Verder is de lijst uitgebreid van vogels waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn is het alleen nog mogelijk ontheffing te krijgen op grond van een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Ontheffing op basis van 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling' is niet meer mogelijk. Met betrekking tot de soortgroep vogels kan daarnaast ook geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'. Nadruk ligt op het voorkomen van negatieve effecten. Bij ingrepen die negatieve effecten hebben zijn er twee mogelijkheden: mitigatie en ontheffing. Mitigatie geldt wanneer door toepassing van mitigerende maatregelen negatieve effecten kunnen worden voorkomen. Een ontheffing is dan niet meer verplicht. Ontheffing geldt wanneer mitigatie niet mogelijk is.

2.2 Natuurbeschermingswet

De Nb-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermd Natuurmonumenten onder de Nb-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

2.3. Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO)

Het GNN en de GO komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

2.4. Rode lijsten

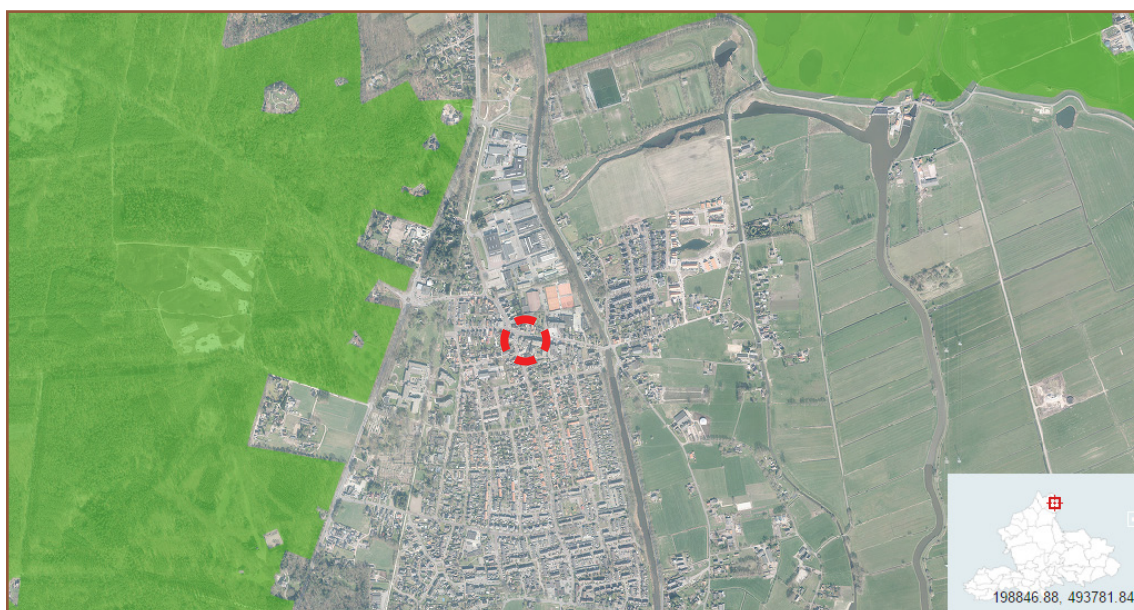
Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3

RESULTATEN BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 Beschermde natuurgebieden

Het onderzoeksgebied is geen onderdeel van Natura 2000, GNN of GO. Natura 2000-gebied Veluwe grenst aan de westelijke rand van de bebouwde kom van Wapenveld. De afstand tot het onderzoeksgebied bedraagt ongeveer 400 meter. Rijntakken (deelgebied Uiterwaarden IJssel) ligt hemelsbreed op bijna een kilometer ten noorden van het projectgebied. Het onderzoeksgebied heeft geen enkele binding met natuurgebieden in de omgeving.

Afb. 3.1: Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van het projectgebied (rode cirkel). Bron ondergrond: website Provincie Gelderland. Onderdelen van GNN en GO ontbreken binnen de bebouwde kom en zijn niet op kaart weergegeven.

3.2 Flora

Een groot deel van het terrein bestaat uit halfverharding van grind waartussen slechts enkele zeer algemene grassen en kruiden een groeiplaats vinden. Het gaat voornamelijk om Straatgras en Zandraket. De uiterste zuidoosthoek van het onderzoeksgebied bestaat uit een verruigde hoek met soorten als Zevenblad, Veldzuring, Kweek en Grote brandnetel. Het tuingedeelte is goed onderhouden en daardoor soortenarm. Beschermde of bijzondere soorten ontbreken. Aanwezigheid van dergelijke soorten is niet uit de directe omgeving van het projectgebied bekend. Het is vóórkomen van beschermde vaatplanten is derhalve uitgesloten.

3.3 Fauna

3.3.1 Broedvogels

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten of rustplaatsen van vogels aangetroffen. De bebouwing is geïnspecteerd op geschiktheid voor de Huismus en Gierzwaluw, twee soorten met jaarrond

beschermde nesten die in gebouwen broeden. De te slopen schuur is niet geschikt als verblijfplaats door het ontbreken van geschikte openingen en nestlocaties. Nesten zijn dan ook niet aangetroffen. Nesten van Spreeuw ontbreken eveneens. Voor uilen en roofvogels is de ligging van de locatie en het omringende terrein ongeschikt.

De coniferenhaag en de grote coniferen in de tuin zijn zeer geschikt als broedlocatie voor algemene zangvogels en duiven. Te verwachten soorten zijn bijvoorbeeld Houtduif, Merel, Heggenmus, Roodborst, Winterkoning en Vink.

3.3.2 Vleermuizen

De bebouwing is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De schuur beschikt niet over spouwmuren, ruimtes achter gevelbetimmeringen en dakconstructie of andere potentiële verblijfplaatsen. De stammen van de grote coniferen hebben geen geschikte holtes en bovendien ontbreekt een vrije aanvliegroute. De projectlocatie is geen onderdeel van een doorlopende lineaire structuur die als vliegroute kan dienen. Als foerageergebied lijkt de locatie slechts marginaal geschikt, zeker omdat er volop alternatieven in de omgeving beschikbaar zijn.

3.3.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder grondgebonden zoogdieren verstaan we alle zoogdiersoorten met uitzondering van vleermuizen. Het terrein is geschikt voor enkele algemene kleine zoogdieren. De kans is groot dat Egel, Huisspitsmuis en Huismuis op het terrein voorkomen. Er zijn geen aanwijzingen voor aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten. Zwaarder beschermde soorten die in de omgeving van het projectgebied zijn waargenomen betreffen de Eekhoorn en Steenmarter. Beiden zijn opgenomen in Tabel 2 van de FF-wet. In de coniferen is geen eekhoornnest aangetroffen. Van de Steenmarter ontbreken sporen die duiden op aanwezigheid van een vaste verblijfplaats zoals plukresten of uitwerpselen.

3.4.6 Overige soortgroepen

Aanwezigheid van zwaarder of strikt beschermde soorten uit overige soortgroepen is uitgesloten. Het terrein is wel geschikt als landhabitat voor de Bruine kikker en Gewone pad. Dit zijn beide lichtbeschermde, zeer algemene soorten met een wijd verspreidingsgebied. Voortplantingsbiotoop van amfibieën en leefgebied van vissen is niet aanwezig door het ontbreken van open water. Ook potentieel leefgebied van reptielen ontbreekt. Voor zwaar beschermde of bedreigde dagvlinders, libellen en andere soortgroepen ontbreken de vaak zeer specifieke voorwaarden die ze aan hun leefgebied stellen. Het is daarom uitgesloten dat dergelijke soorten hier voorkomen.

Afb. 3.2: Te slopen voormalige werkschuur.

Afb. 3.3: Binnenzijde dakconstructie schuur. Er zijn geen vogelnesten of verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Afb. 3.4: Coniferen in tuin Klapperdijk 24 met op de achtergrond de Wildekampseweg. De coniferen zijn geschikt als broedlocatie voor diverse vogels.

Afb. 3.5: Verruigde hoek naast werkschuur.

Afb. 3.6: Tuin Klapperdijk 24. Beschermd planten ontbreken.

4

EFFECTEN

4.1 Beschermde gebieden

Het onderzoeksgebied heeft geen binding met de Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken. Gezien de aard en omvang van de ingreep en de grote afstand is een effect op Natura 2000-doelstellingen uitgesloten. Het gebied is geen onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk/Groene Ontwikkelingszone. Voor GNN/GO geldt geen externe werking, bovendien worden geen negatieve effecten op het functioneren van deze gebieden verwacht omdat ook hier een binding ontbreekt.

4.2 Flora

Beschermde soorten vaatplanten ontbreken binnen het onderzoeksgebied. Effecten op beschermde vaatplanten zijn dan ook uitgesloten.

4.3 Fauna

4.3.1 Broedvogels

De voorgenomen ontwikkelingen leiden niet tot aantasting van vaste, jaarrond beschermde nesten van broedvogels. Tijdens het broedseizoen bestaat er daarentegen een grote kans op broedgevallen van algemene zangvogels en duiven in de coniferen. Dergelijke nesten zijn alleen beschermd gedurende de periode dat deze daadwerkelijk in gebruik zijn. Bezette nesten mogen nooit verstoord worden, daarom kan het rooien van de beplanting slechts plaatsvinden buiten het broedseizoen of na controle door een broedvogelkundige.

4.3.2 Vleermuizen

De ingreep leidt niet tot aantasting van belangrijke gebiedsfuncties van vleermuizen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen of belangrijke vliegroute is uitgesloten. Mogelijk wordt er incidenteel boven het terrein gefoerageerd. Het betreft echter zeker geen essentieel foerageergebied omdat er volop alternatieven in de omgeving beschikbaar zijn en het terrein slechts beperkt geschikt is. Nader onderzoek naar vleermuizen is niet aan de orde.

4.3.3 Grondgebonden zoogdieren

Aanwezigheid van zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren is uitgesloten. Mogelijk komen enkele algemene, licht beschermde soorten voor. Voor dergelijke soorten geldt echter een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen zolang de algemene zorgplicht in acht genomen wordt.

4.3.4 Overige soortgroepen

Mogelijk leiden werkzaamheden tot aantasting van landhabitat van de zeer algemene, licht beschermde Bruine kikker en Gewone pad. Beide soorten komen in vrijwel het gehele land voor. Omdat beide soorten zijn opgenomen in tabel 1 hoeft slechts rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht. Zwaarder of strikt beschermde of bedreigde soorten uit overige

soortgroepen worden niet op en rond de locatie verwacht omdat het terrein geen geschikt leefgebied voor dergelijke soorten bevat. Negatieve effecten door sloop van de bebouwing en/of herinrichting van het terrein is daarom uitgesloten.

- De ingreep leidt niet tot effecten op beschermde natuurgebieden.
- De bestemmingsplanwijziging leidt niet tot effecten op zwaarder beschermde soorten anders dan algemene broedvogels. Effecten op broedvogels kunnen voorkomen worden door opgaande begroeiing buiten het broedseizoen te verwijderen.
- Voor het broedseizoen wordt meestal de periode half maart - half augustus gehanteerd. Het broedseizoen is echter geen vooraf vast te stellen periode, van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn. Deze mogen nooit verstoord worden. Bij broedgevallen dient gewacht te worden totdat het nest permanent verlaten is.
- Werkzaamheden kunnen leiden tot negatieve effecten op enkele algemene, licht beschermde zoogdieren en amfibieën. Voor de betreffende soorten geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.
- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

** Definitie deskundige*

Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis moeten zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.